

FISKÅ FÔRUM

Nr 4 - 2016

DENKACARE
HEILMJØLK TILSETNING:

HØGARE TILVEKST PÅ KALV

MODERAT EGGVEKT

-NØKKELEN TIL GOD BEFJÆRING,
LAV KLINKANDEL OG GODT
ØKONOMISK UTBYTTE

SLIK BLIR VANN EN SIKKER VEI TIL BEDRE DYREHELSE

NYE FORSØK PÅ BETYDNINGEN AV
GOD VANNKVALITET

+

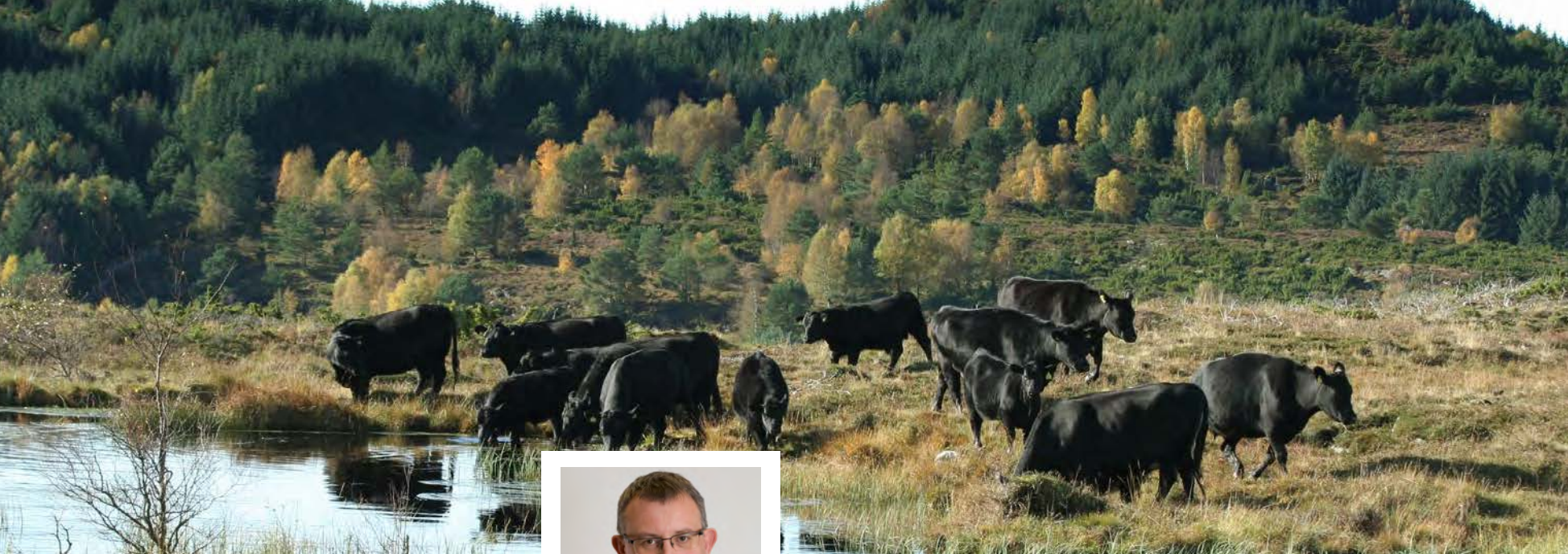
MAXAMMON I KJØTTPRODUKSJON
3 RUTINER SOM GIR KONTROLL PÅ NARASINFRI FÔRING

6 TIPS

TIL GODT MANAGEMENT
FRA TOPPEN AV
INGRIS-LISTA

Fiskå Mølle

Leder

Jeg har tidligere omtalt ei lita bygd i Nord Norge, Nesna. Den lille bygda har i mange år fostret noen av Norges dyktigste svinebønder. På effektivitetskontrollen til Norsvin gjorde Nesnabøndene seg igjen bemerket i 2015. John Harald Johnsen kom best ut på slaktegris, for tredje året på rad. Dette er en enestående prestasjon og viser hva en kan få til når fokuset hele tiden er å finne muligheter for forbedringer, hva som må til for å bli enda bedre.

Det er nok mange årsaker til at Nesnabøndene gjør det bra i effektivitetskontrollen. Fokus på dyremateriale, management og et godt fôr. En har og et godt produsentmiljø hvor en utveksler erfaringer seg i mellom. Alt dette kan samles i begrepet kunnskap, det å finne ny kunnskap og nyttiggjøre seg denne.

Norsk Landbruk er i drivende utvikling. Større enheter, skjerpede lovkrav og økt krav til inntjening er noen av de utfordringer som møter den norske bonden. Da blir behovet for kunnskap stort uavhengig av hvilken produksjon en har på gården.

Fiskå Mølle har tatt denne utfordringen. Gjennom å styrke organisasjonen i de kunderetta funksjonene styrker vi organisasjonen for å bedre å kunne formidle kunnskap ut til våre kunder. Dette styrker Fiskå Mølle. Og våre kunder.

Vil benytte anledningen til å takke for samarbeidet i året som er gått.

Ønsker samtidig alle en Riktig God Jul og et Godt Nytt År!

Leif Kåre Gjerde
Daglig leder, Fiskå Mølle

INNHold

Maxammon i kjøttproduksjon **8**

Norges beste slaktegrisprodusent **10**

Sammen om narasinfritt management **18**

Moderat eggvekt: Nøkkelen til god økonomi **22**

MEDVIRKENDE

UTGITT AV
Fiskå Mølle

DESIGN
Creobox/Astri Totland

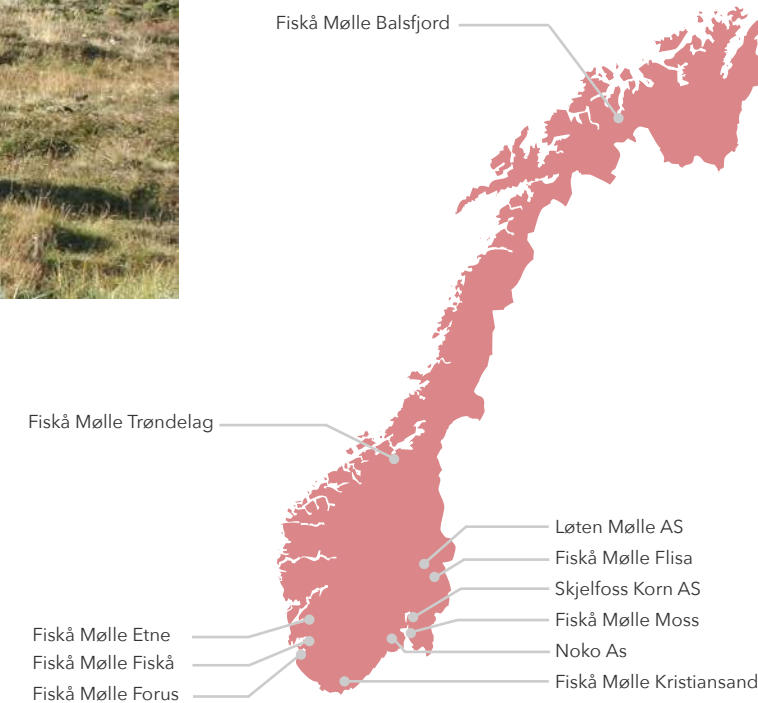
FOTO
Thomas Søyland

TRYKK
Spesialtrykk AS

TEKST
Maren Nordbø
Thomas Søyland
Tone-Runhild Skadsem
Annelise Svindland
Arnulf Fjermedal
Kjell-Rune Vik

CREO BOX IDE, KONSEPT OG INNHold
Creobox AS
www.creobox.no

Som Norges største private aktør har vi produksjon og leveranse over hele landet. Du finner oss på en rekke steder:

LAGRE OG FORHANDLERE

Rangert geografisk; nord til sør

- Andøy: Lager Risøyhamn. Tlf. 76 11 53 90
- Harstad: Andreas Lund. Tlf. 77 07 70 56
- Vestvågøy: Lager Stamsund. Tlf. 76 05 40 82
- Steigen: Ålstadøya Førsentral. Tlf. 75 77 75 60
- Rødøy: Lager Vågaholmen. Tlf. 75 09 89 00
- Nesna: Lager Saura. Tlf. 976 66 910
- Leirfjord: Sigurd Hoff Kraftfôr. Tlf. 952 02 805
- Finneidfjord: Lager Finneidfjord. Tlf. 901 83 472
- Gjemnes: Høgset Terminalen AS. Tlf. 71 29 48 00
- Gloppen: Fiskå Mølle, Sandane. Tlf. 977 82 547
- Førde: Maskinsenteret AS. Tlf. 57 83 70 90
- Førde: Jan Ove Hafstad. Tlf. 915 77 976
- Gaular: MM Øvrebø Tlf. 57 71 72 04
- Sogndal: Maskinsenteret AS. Tlf. 57 67 16 22
- Vindafjord: Magnus Sørhus Landhandel, Vats. Tlf. 52 76 51 06
- Karmøy: Hagia Karmøy. Tlf. 52 84 67 88
- Egersund: HE Seglem. Tlf. 51 46 39 00
- Kvinesdal: Norfloor. Tlf. 45 26 92 90
- Hægebostad: Birkeland Handelslag. Tlf. 38 34 87 55
- Audnedal: Byremo Landhandel. Tlf. 38 28 01 93
- Audnedal, Konsmo: Simon Valand. Tlf. 38 28 16 05
- Marnardal: A.G. Vigemyr AS. Tlf. 38 28 75 11
- Evje: Maskinsalg AS. Tlf. 37 93 00 89
- Vennessla: Maskinsalg AS, Hægeland. Tlf. 38 15 33 68
- Lyngdal: Traktor AS. Tlf. 38 34 51 03
- Arendal: Stoa Maskin. Tlf. 37 00 53 60

KONTAKTPERSONER I FISKÅ MØLLE

Leif Kåre Gjerde, Daglig leder | Mob. 982 61 251 | leif.kare.gjerde@fiska.no

Sigurd Norland, Salgsleder | Mob. 982 61 260 | sigurd.norland@fiska.no

Eirik Ur, Selger | Mob. 982 61 263 | eirik.ur@fiska.no

Oddbjørn Lobekk, Plantekultursjef | Mob. 982 61 255 | olobekk@fiska.no

Geir Atle Iversen, Transportleder | Mob. 482 59 496 | geir.atle.iversen@fiska.no

Tommy Nordbø, Produksjef kraftfôr | Mob. 416 30 115 | tommy.nordbo@fiska.no

Kjell-Rune Vik, Produksjef drøvtygger | Mob. 982 61 270 | kjell-rune.vik@fiska.no

Leif Malvin Eggebø, Rådgiver drøvtygger | Mob. 982 61 261 | leif.malvin@fiska.no

Maren Bjorland, Rådgiver drøvtygger | Mob. 982 61 275 | maren.bjorland@fiska.no

Arnulf Fjermedal, Fagansvar svin- og fjørfe | Mob. 905 45 406 | arnulf.fjermedal@fiska.no

Armando José Oropeza Delgado, Rådgiver Svin / Veterinær | Mob. 940 32 920 | armando@fiska.no

Tone Runhild O. Skadsem, Rådgiver svin / Veterinær | Mob. 915 50 159 | tone_runhild@hotmail.com

Elisabeth Hodne Neverli, Rådgiver svin | Mob. 982 61 273 | elisabeth.neverli@fiska.no

Stig L. Voster, Rådgiver egg | Mob. 982 61 277 | stig.voster@fiska.no

Marcus Søyland, Optimerer og rådgiver kylling | Mob. 988 26 717 | marcus.soyland@fiska.no

KONTAKTPERSONER

Jan Ove Hafstad, kundekontakt Vest-Norge, Førde | Mob. 915 77 976 | johafstad@hotmail.com

Frank Arntsen, kundekontakt Trøndelag | Mob. 995 35 026 | frank.arntsen@fiska.no

Audun Økland, kundekontakt Etne | Mob. 952 25 012 | audun.okland@fiska.no

Kari Borg, Kraftfôrkonsulent Flisa | Mob. 979 91 710 | kari@flisamolle.no

www.fiska.no | post@fiska.no | Tlf. 51 74 33 00

ANLEGG OG KONTORER

Fiskå Mølle Balsfjord | Tlf. 922 24 319

Fiska Mølle Trøndelag | Tlf. 73 85 90 60

Fiskå Mølle Etne | Tlf. 53 77 13 77

Fiskå Mølle, Fiskå | Tlf. 51 74 33 00

Fiskå Mølle Forus | Tlf. 51 44 42 50

Løten Mølle | Tlf. 62 50 89 89

Fiskå Mølle Flisa | Tlf. 62 95 54 44

Fiskå Mølle Moss | Tlf. 69 20 47 70

Skjelfoss Korn | Tlf. 69 92 01 50

Fiskå Mølle Kristiansand | Tlf. 38 12 77 50

NOKO AS | Tlf. 33 18 98 00

Fokus på desinfeksjon

Grundig vask og desinfeksjon er kritisk mellom hvert innsett i kyllinghuset. Når du går i gang med desinfiseringen, er det lurt å ha følgende huskeliste i bakhodet:

- Det må være skikkelig vasket FØR desinfeksjon
- Bruk nok vann. Det skal ikke tørke opp før virkningstiden er ute
- Husk å ta over sprekker, vifte og andre steder det er vanskelig å komme til. Vifter må svive underveis.
- Sjekk at alle dyser er åpne i befuktninganlegget, slik at virkestoff spres i hele rommet
- Husk at det ikke skal tas inn verktøy, klær o.l. som er ikke er vasket og desinfisert
- Husk at husdyrrom/ birom/ fôrrom er rein sone etter desinfisering

Fiskå Mølle leverer effektive vask- og desinfeksjonsmiddel til ulike produksjoner. Spør oss, og vi finner riktig såpe og middel til ditt bruk.

Aktuelle vaskemiddel: Biosafe , Biogel
Desinfeksjonsmiddel: Virocid, Neopredisan, CID 2000

På side 19 kan du lese mer om de viktigste rutinene i kyllinghuset.

To nye bulkbiler klare for vestlandsveiene

Før nyttår er to nye arbeidshester på plass i bilparken på Fiskå. Den første av to Scania har allerede inntatt asfalten ved hovedanlegget. Begge bilene starter det nye året med fulle kraftfôrtanker.

-Vi forventer å øke utkjøringen av kraftfôr i 2017. Da er det på sin plass å ruste opp bilparken, mener transportleder Geir Atle Iversen, som øker kapasiteten med 10-12 prosent.

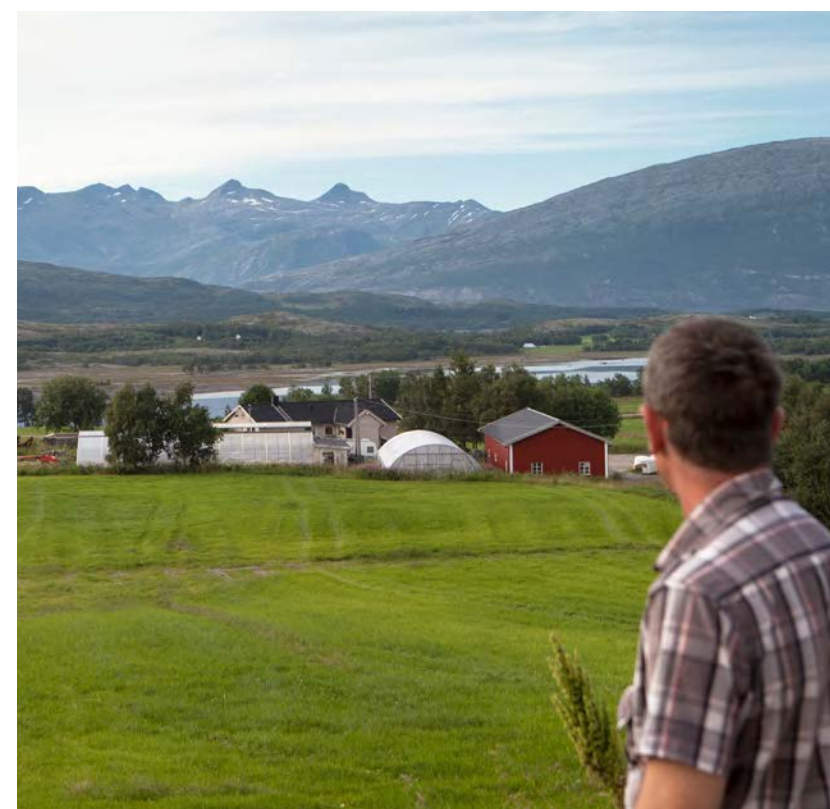
Slaktegriskongen som satser høyere

For tredje året på rappen troner en slaktegrisprodusent fra Nesna toppen av Ingris-statistikken. Jon Harald Johnsen gir seg ikke på topp.

Kjøtt trumfer fett i grisene på gården ved Helgelandskysten, som skal litt ned i vekt før neste års statistikk føres i pennen.

-90 kg per gris er litt for tungt, målet er å få enda høyere kjøttprosent i denne grisen, smiler Johnsen.

På side 12 kan du lese hvordan han får grisene til å yte maks på kjøttprosent, hvorfor rolige griser vokser best, tips til godt management - og hvorfor Norsk Landsvin er årets supergris.

Nytt mineraltilskudd med unike egenskaper

FISKÅ INTRODUSERER

Den gode smaken gjør det lett å lykkes med vitaminer og mineraler både i fjøset og på beite

- styrker det naturlige immunforsvaret
- fremmer lønnsomt fôropptak og fôrutnyttelse
- hjelper kyr å produsere sterke, sunne kalver
- bedre vomflora og mer effektiv fordøyelse

TOPLICK til storfe

- TOPLICK Gjeldku
- TOPLICK Kvige
- TOPLICK Laktasjon

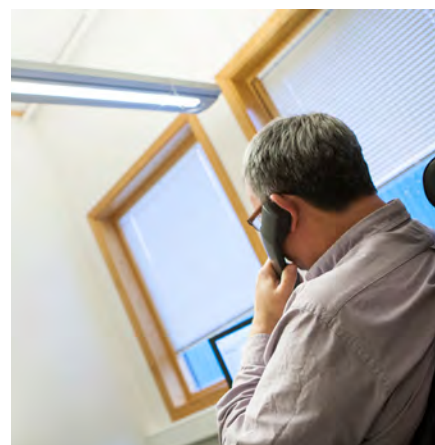
TOPLICK til sau og lam

- TOPLICK Sau

PRAKTISK SPANNHOLDER

Spannholderpatentet til TOPLICK gjør det enkelt for deg å ha bøttene stående fremme til enhver tid, uten å bekymre deg for at de blir veltet. Lettvint låsesystem gjør det enkelt å montere i fjøset. Vi har en stor og kraftig holder til storfe, og en mindre til sau.

Vokser kraftig med kvalitet og kunnskap

Maren Nordbø Thomas Søyland

Med spisskompetanse, kvalitet og personlig service skal Fiskå Mølle hjelpe flere bønder med å oppnå optimal produksjon.

-Målet vårt er alltid å sikre bonden best mulig resultat. Derfor leverer vi kvalitetsfôr sammen med solid fagkunnskap, sier Leif Kåre Gjerde, daglig leder i Fiskå Mølle.

Sprengmasse fra Ryfast-arbeidet lempes i sjøen like utenfor kontoret, og bygger kommunen litt større – stein for stein. Ved hovedanlegget på Fiskå er aktiviteten høy.

Samtidig bygger Gjerde opp kompetansen innomhus. To veterinærer, fôrutviklere og flere rådgivere er tilføyd den interne styrken de siste tre årene. Et viktig tiltak for å møte utfordringer som følger med større bruk, krav om effektivisering og økt kunnskapsbehov i ulike produksjoner. Gjennom direkte kontakt og felles produsenttreff vil Fiskå Mølle øke kunnskapen ute hos produsentene.

-Føring og management går hånd i hånd. Hele pakken er viktig for å kunne utnytte fôr, besetning og drift på best mulig måte. Vi skal gjøre hverdagen enklere for bonden, sier Gjerde.

Som en liten effektiv organisasjon med høy faglig kompetanse, satser Fiskå Mølle på ærlig og åpen dialog.

Personlig kontakt er en av fordelene ved å velge en mindre kraftfôrleverandør.

-Vi lever for kunden og er på ballen hele tiden. Tilgjengelighet har alltid vært stikkordet hos oss, sier lederen.

SPISER MARKEDSANDELER

Fra det første kraftfôret rullet ut fra ryfylkebygda Fiskå i 1965, har historien vært preget av vekst.

Like etter 50-årsjubileet for kraftfôrproduksjon i fjor, kunne landets største private leverandør feire med å ta tidenes markedsandel i Rogaland. Samtidig vokser Fiskå Mølle i Etne, Trøndelag, Flisa og Løten. Gjerde kan se tilbake på en vekst på eventyrlige 35% de siste seks årene.

“
Den beste rådgivningen kommer helt klart fra Fiskå Mølle. Vi produserer mer enn noen gang.
-Frode Lynum, Norges høyeste melkeytelse 2015

Hos Fiskå Mølle får du dedikerte rådgivere med ett mål; å gi deg en optimal produksjon.

Fiskå Mølle
www.fiska.no

Maxammon i kjøttproduksjon: Serverer helnorsk kvalitetskjøtt fra kystlyngheiene

 Maren Nordbø Thomas Søyland

Kortreist fôr blir kortreist mat i fylkets fineste kulturlandskap.

Vinden røsker i røsslyngen langs Rennesøys utvalgte kulturmark. I et av landets fineste områder formet av mennesker, drifter Røsslyngen Beitelag 400 dekar dyrket mark og 1200 mål lynghei i området Hodne-Helland-Bø. Angusene til Ove Heggland har nettopp kommet i hus, og står uberørt av november-været som slår om seg utenfor fjøset. Den svarte pelsen er rein og fyldig. Spaltene er tørre. Ove Heggland har gått over til føring med Maxammon-behandla bygg, og gulvet taler for seg.

-Du ser at det er helt tørt. Dyrene er reine selv om de ikke er klippet ennå. Trivsel betyr alt i produksjonen, sier bonden fornøyd.

IS OG ANGUS DIREKTE TIL FORBRUKER

Angus, villsau og iskrem er hovedgeskjeften i Røsslyngen Beitelag. Førstnevnte fordi rasen er nøysom og godt egnet som beitedyr. Sammen med villsau sørger storfeet for at flere tusen år

gammel kulturmark holdes i hevd. Iskremen lages på fettrik norsk fløte, og målet er å produsere alt på melk fra nabogården. Isen er i ferd med å ta over dagene til Ove Heggland. En egen type energirik iskrem spesiallages for mennesker med økt næringsbehov, og testes for tiden på sykehus og sykehjem.

-Jeg selger is mens kona er driftsleder her i fjøset, sier Heggland, som stepper inn på gården mens kona Mila er i foreldrepermisjon.

Foruten is, fyller hamburgere, salami og kjøttvarer fryserne i gårdsutsalget på Hodne. Heggland har 50 kalvinger i året og selger en tredjedel av kjøttet direkte til kunden. Mye er solgt før dyret sendes til slakt.

-Aberdeen Angus er nummer én på smak og mørhet. Kjøttet mornes i hel skrott 14 dager før skjæring og selges direkte fra butikken her, forteller Heggland.

>>

LØSTE UTFORDRINGER MED MAXAMMON

Fra april til oktober pleier dyrene kystlyngheia i Rennesøy. Ammende kalver og en avlsokse går sammen på utmarksbeitet og sikrer neste års flokk på naturlig vis. Han har også 100 villsau på beitet hele året.

Planen var også helårsbeite for angusfeet, men i kampen mot det våte vestlandsværet satte Heggland opp nytt løsdriftsfjøs på gården i 2013. Her fører han med raigrasbasert grovfôr og Maxammon-behandla bygg. Det basiske fôret var ikke ukjent for Ove Heggland da han gikk over til Fiskå Mølle i oktober, men bonden lot seg igjen overbevise da fôret kunne leveres direkte på silo.

-Jeg fikk Maxammon fra Østlandet for to år siden, og så tydelige virkninger i produksjonen.

Storsekk ble imidlertid for upraktisk for meg, så nå er jeg veldig fornøyd med å få fôret i bulk, sier bonden.

Kraftfôret består av norsk bygg tilsatt Maxammon og urea, som reagerer og danner ammoniakk. Det gir et basisk fôr med en typisk pH mellom 8,7 og 9,3. Den høye pH-verdien gjør at fôret er lagringsstabil i lang tid, samtidig som dette sannsynligvis har en gunstig effekt på vommiljøet. Byggropp og store doser kraftfôr skaper vanligvis et surt vommiljø hos høytytende drovtyggere. Det kan gi store utfordringer i produksjonen. Med Maxammon-behandla korn kan dyret derimot føres med mye stivelse uten at det oppstår problemer med sur vom.

-Maxammon-behandla bygg ser ut til å ha veldig god effekt på fordøyelse og fôrutnytting. Vår teori er at dette enten skyldes den høye pH-en,

en langsommere nedbryting av stivelsen eller eventuelt en kombinasjon av disse to faktorene, sier rådgiver Maren Bjorland i Fiskå Mølle. God fordøyelseeffekt kan også Ove Heggland skrive under på.

-Tidligere var det veldig vått i fjøset, men nå er det helt tørt etter kun en måned med Maxammon. Dette er et åpent fjøs hvor kundene ser rett inn på produksjonen, så renslighet er veldig viktig. I tillegg har det stor helsemessig gevinst for dyra, sier Heggland.

LOKALPRODUSERT FRA A TIL Å

I fjøset er avløserne i gang med å klippe flokken for vinteren. Et ungdyr tar plass i behandlingsboksen, og vekta viser 225 kilo.

-Det ser veldig bra ut, sier bonden, som tar kontrollmål hver måned.

Det er for tidlig å si hvordan Maxammon påvirker tilveksten, men Heggland følger spent med. Andre erfaringer med stoffet viser høy tilvekst på slakteokser. Maren Bjorland understreker at dokumentasjonen fortsatt er mangelfull, men viser til forsøk som er under gjennomføring ved NMBU.

-Det er spennende at en forskningsinstitusjon som NMBU interesserer seg for produktet, som blant annet kan gjøre oss mindre avhengig av importert soya, sier hun.

Fôret har et proteininnhold på 14%. I tillegg utnytter kuas vombakterier ammoniumet til å bygge høyverdig protein.

Resultatet blir et helnorsk produkt. Fiskå Mølle produserer i hovedsak maxammon-bygg av lokalprodusert korn fra Jæren.

Det passer bonden godt.

-Kjøttet er norskprodusert fra A til Å. Dyrene er fôret på beite og norske råvarer, og produsert i distriktet. Kjøttet slaktes hos Nortura, produseres og selges lokalt, sier Ove Heggland. ||

Norges beste slaktegrisprodusent

-om godt dyremateriell, høy
kjøttprosent og proteinrikt kraftfôr

Thomas Søyland

Thomas Søyland

Jon Harald Johnsen, slaktegrisprodusent fra Nesna troner toppen av Ingris-listene for tredje året på rad. Suksessen tilegner han godt dyremateriell og riktig fôr.

Fra det nybygde gårdshuset øverst på tomte på Nesna skuer Jon Harald Johnsen utover det unike landskapet på Helgelandskysten, hvor høyreiste fjell flater ut i vindsvøpte enger før det møter en skjærgård med tusenvis av øyer. Nederst på tomte ligger fjøset hvor Johnsen produserer slaktegriser med et gjennomsnitt på 90 kg i slaktevekt og en kjøttprosent mellom 62-63%. Han er godt fornøyd, men tror fortsatt at det er potensiale for å få grisen til å yte mer.

-Jeg er sikker på at jeg kan få enda høyere kjøttprosent i denne grisen. Jeg er heldig som får et utrolig godt dyremateriell som produserer kjøtt og ikke fett. I tillegg har de lite sykdom, samlet gir dette veldig godt utgangspunkt for enda høyere tilvekst, forklarer Johnsen som får >>

smågris fra en av sine nærmeste naboer. Johnsen er ydmyk overfor suksessen, han mener at et godt dyremateriell er en av de mest avgjørende faktorene for å komme høyt opp på listene. Han tilegner mye av suksessen fra eget gårdsbruk til naboens jevne leveranse av smågris som har gode vekstvilkår fra dag én.

-Vi bruker Norsk Landsvin, en gris med enormt potensiale. Den vokser godt og er lett å avle samtidig som den oppfører seg fint i fjøset, forteller slaktegrisprodusenten som mener landsvinet er et langt bedre alternativ enn f.eks. Edelgris.

Frank Arntsen, kundekontakt hos Fiskå Mølle Trøndelag mener også at dyremateriellet gir et godt utgangspunkt, men understreker at rutinen, erfaringen og fôringsstrategien til Johnsen er vel så viktig.

- Johnsen gjør mye riktig, det beviser tallene fra Ingris-lista år etter år. Han er veldig god på daglig tilvekst fordi han klarer å holde oppe veksten i den viktigste fasen. Når du får smågris som allerede er i god vekst er nøkkelen å fortsette fôring på høyt proteinnivå, da får du utnyttet det store vekspotensialet som finnes fra 30 kg og frem til 60-70 kg, forklarer Arntsen.

JOHNSEN SINE RESULTATER I INGRIS

	2014	2015	2016 t.o.m sept.
Daglig tilvekst:	1098	1141	1172
FEn pr kg tilvekst:	2,42	2,33	2,34
Slaktevekt:	78,7	80,5	85,2
Kjøttprosent:	60,4	61,4	62,6
Døde %	0,7	1	1,2

FØRSTE Plass PÅ INGRIS LISTA FOR TREDJE ÅRET PÅ RAD

En sval sommerbris blåser innover fra havgapet på det suksessfulle gårdsbruket. Det rusler i bladene på frodige bjørketrær, mens en rolig klang av sauebjeller blander seg med kystfuglens sang og summetonen til ivrige bier. Lydene finner sin naturlige plass i kulturlandskapets symfoni. Johnsen tok over gårdsbruket etter faren i 2010, det gikk ikke lang tid før han klatret til topps som Norges mest beste slaktegrisbesetning. Selv mener han at skifte av fôr har vært viktig.

-Selvfølgelig spiller fôret en vesentlig rolle, jeg har testet en kombinasjon av flere fôringsregimer og fôrleverandører tidligere. Først nå er jeg der jeg skal være for tilvekst. Etter at jeg gikk over til Fiskå Mølle var planen å bruke Opti Vekst i starten av innsettet, for så å gå over til Opti Norm da de ble 50-60 kg. Det fungerer

nok bra på de fleste raser, men jeg opplevde at grisene mine ble roligere når de fikk høyere proteininnhold gjennom hele innsettet, forklarer Johnsen som nå har besluttet å kun bruke Opti Vekst.

-Med Opti Vekst får jeg ro i fjøset, dermed bruker grisen mer tid på å spise. Det er det fôret på markedet i dag som gir de beste resultatene for slaktegrisprodusenter, mener Johnsen.

Frank Arntsen fra Fiskå Mølle driver egen slaktegrisproduksjon ved siden av jobben som kundekontakt i Trøndelag, og har selv erfart effekten av proteinrikt fôr på ulike raser.

-Jeg ser på meg selv som en praktiker når det kommer til svinehold. Erfaringen min fra flere kunder og eget fjøs er at det blir rolig i fjøset når grisen får proteinrikt fôr som Opti Vekst. >>

Det tror jeg gjelder for de fleste raser, sier Arntsen.

STOR TRO PÅ PROTEINRIKT KRAFTFØR

Med en gjennomsnittlig slaktevekt på 90 kg, syns Johnsen selv at vekta er i overkant. Det avgjørende for å forbedre fjorårets resultat blir å få enda høyere kjøttprosent. For å oppnå det tror slaktegrisprodusenten et fôr som er enda mer proteinrikt vil være positivt for grisene hans.

-Jeg mener at kombinasjonen mellom jevnt fôrforbruk og høyt proteininnhold er det som skal til for å få kjøttprosenten enda høyere hos mine griser, smiler Johnsen som i dag er med i et testprogram som skal forbedre Opti Vekst til enkelte raser.

Johnsen og to andre slaktegrisprodusenter bidrar til å teste effekten av økt energi og

protein i deres besetning i dialog med Arnulf Fjermedal, fagansvarlig på svin og fjørfe hos Fiskå Mølle.

-Målet er å utforske muligheter overfor ulike raser. Norsk Landsvin er en av rasene som muligens kan respondere bra på mer konsentrert kraftfôr i en tidlig fase. Vi ønsker å utnytte grisens genetiske materiale maksimalt med et tilpasset fôr, forklarer Fjermedal, som er på utkikk etter faktorer som kan gi høyere økonomisk utbytte for produsentene.

JOHNSEN LAR FØRET AVGJØRE

Johnsen er spent på utviklingen og mener føret bør være avgjørende når man velger leverandør, selv om servicen hos Fiskå Mølle også er viktig.

-Noen øre bedre pris pr kilo er fint, men det er langt fra den største fordel. Det at jeg har en avtale om at Fiskå Mølle kan fylle på tanken

når det passer for dem, gjør at jeg har fast kvantumsrabatt uavhengig av mengden. Dette er en vinn-vinn situasjon, jeg får alltid rabatt og Fiskå Mølle får utnyttet transport-kapasiteten sin med fulle lass ut fra lageret i Leirfjord.

Johnsen er klar på at han ikke lar logoen på tankbilen avgjøre hvem som får levere kraftfôr.

- Jeg vil ha det beste føret tilgjengelig, enkelt og greit, avslutter slaktegrisprodusenten. ||

6 tips til godt management fra toppen av Ingris-lista

1. IKKE FLYTT GRISEN

Jeg flytter ikke grisen i løpet av et innsett. Det er en stor fordel, ettersom den slipper å bli vant til nye områder. Hver gang grisen må skifte miljø blir den stresset. Da blir det uro i fjøset og den spiser dårligere, noe som gir negativ effekt overfor tilvekst

2. GÅ RUNDEN SELV

Selv om jeg har hjelp til stell går jeg også i fjøset selv, hver eneste dag. Dette er det viktigste av alt. Hvis en med mindre erfaring går runden, kan det fort skje en glipp overfor sykdom. Man lærer over årene hva man skal se etter og her er jeg veldig nøye.

3. TA UT SYKE KJAPT

Vær obs på å skille syk gris fra flokken med en gang, av erfaring lønner det seg. Om du oppdager at en gris halter tidlig og du gir den ro med en gang, kommer den seg mye raskere. *Venter du et døgn kan det gå mange dager før den er frisk, så der er jeg ekstra påpasselig.*

4. VASK GODT UT

Jeg vasker konsekvent ut etter hvert innsett. For tre uker siden desinfiserte vi også alt før grisen ble satt inn. Så langt har det ikke vært et problem på én eneste gris. Ikke en behandling, ikke en halebiting på 250 gris. Jeg er sikker på at det er av stor betydning.

5. UNNGÅ HALEBITING

Jeg har hengt opp kjetting i alle bingene, som de kan leke med i stedet for å gå på hverandre. I tillegg har jeg noen plastrør som jeg har kappet opp. Så snart jeg ser antydning til blod hiver jeg dem i bingen så grisen kan bite i den i stedet. Hvis du er rask og setter i gang tiltak og samtidig kombinerer med et fôr som gjør at de ikke får den store hungeren og blir urolige, da har du et veldig godt utgangspunkt.

6. RO I FJØSET

Ro i fjøset et veldig viktig punkt for meg. Dess roligere det er, dess mer tid har grisen til å spise. Dette har også styrt fôrvalget. Jeg opplever at grisene mine trives godt med Opti Vekst. Jeg tror det er på grunn av høyt proteininnhold, noe som gir rolig gris og jevn matlyst gjennom hele innsettet.

OPPNÅ MAKS TILVEKST PÅ SLAKTEGRIS

«De beste resultatene får jeg med Opti Vekst»

-Jon Harald Johnsen

Ta kontakt med Armando for å høre om muligheter til din produksjon

ARMANDO OROPEZA
Rådgiver svin

Mob: 940 32 920
Epost: armando@fiska.no

For å bestille RING:

FISKÅ MØLLE
FISKÅ
TLF 51 74 33 00

FISKÅ MØLLE
ETNE
TLF 55 77 13 77

FISKÅ MØLLE
FLISA
TLF 62 95 54 44

FISKÅ MØLLE
TRØNDELAG
TLF 73 85 90 60

Fiskå Mølle

Sammen om narasinfritt management

Maren Nordbø

Thomas Søyland

Trivsel i kyllinghuset er den viktigste faktoren for å skape solide resultater over tid. Under høstens kyllingtreff deler Osvald Østerhus sine rutiner for å lykkes med narasinfri produksjon.

-Vi er helt nye i dette, og lytter til alle gode anbefalinger vi kan få, sier kyllingprodusent Leif Lende.

Erfaringsutveksling, faglige råd og sosialt samvær står på programmet når han og 13 andre produsenter er samlet i kyllinghuset til Osvald og Oddveig Østerhus en torsdagskveld i november. Her får de omvisning i Fiskå Møllens forsøkskus, før føringsforedrag og felles middag. Osvald og Oddveig har kjørt narasinfrie føringsforsøk siden 2014, og deler sine erfaringer med før, klima og hygiene under større smittepress.

-Åpenhet er viktig for oss i Fiskå. Derfor inviterer vi produsenter inn for å få bedre innsikt i

førutvikling og kyllingproduksjon. Optimale resultater er målet for alle parter, sier Osvald Østerhus, som har hatt 40 produsenter på befaring i kyllinghuset i Bjørheimsbygd i høst. Leif Lende og sønnen Eirik har tatt turen inn til strandlandet fra Klepp. De ferske produsentene har nylig fått sitt første innsett i et nytt moderne kyllinghus på gården. 45.000 kylling har vokst jevnt og trutt i 18 dager, og bøndene er spente på fortsettelsen.

-Kyllingene har så langt hatt et godt føropptak, men vi har ennå mye å lære. Det er veldig kjekt å høre hvordan andre driver og får det til, sier Lende.

TO ÅR MED NARASINFRI FØRING

Osvald Østerhus er driftsleder i Fiskå Mølle og har hatt kyllingproduksjon siden 1995. I 2013 bygget han og kona nytt kyllinghus i Bjørheimsbygd, mens sønnene tok over driften av gamlehuset. I år produserer de 260.000 kylling fordelt på to hus. Osvald kjører tett løp med nytt innsett hver sjetten uke. Omtrent 24.000 kylling er fordelt på to avdelinger i testhuset. Osvald og Fiskå Mølle var tidlig ute med narasinfri produksjon i desember 2014, og kan vise til stabilt gode resultater over tid.

-Det er ingen hemmelighet at overgangen til narasinfri produksjon ikke har vært smertefri for alle produsenter. Men utfordringene kan overvinnes med riktig før og gode rutiner. Jeg synes overgangen har gått over all forventning, sier han.

Tråpute-problemer har vært en utfordring for flere produsenter etter overgangen til narasinfri produksjon. Fiskå Mølle har derfor kjørt flere forsøk på å redusere vannforbruket hos kyllingen, og lanserte et korrigerert førsortiment i august. Det har gitt gode resultater i kyllinghuset.

-Utviklingen har vært veldig god. Fuktigheten er redusert med flere tusen liter og avføringen ser mye bedre ut. Vi sitter igjen med et robust før jeg trygt kan anbefale, sier Osvald. Han mener eventuelle fuktproblemer bl.a. kan håndteres med temperaturjustering i gulvet og god sirkulasjon i huset. Osvald er svært nøye med vask og desinfisering mellom hvert innsett.

-Strø og miljø er veldig viktig for produksjonsresultatene. Legger du inn innsats tidlig, har du store muligheter for å løfte produksjonen, mener Østerhus.

Gikk du glipp av høstens kyllingtreff?

3 rutiner som gir Osvald kontroll på narasinfri føring

VASK OG DESINFEKSJON GIR DEN BESTE STARTEN

Desinfisering og hygiene i alle produksjonsledd er den viktigste faktoren for å lykkes med narasinfri føring. For å ta knekken på uønskede bakterier og forebygge sykdom før kyllingene kommer i hus, fjerner Osvald gjødsel og starter utvask raskest mulig etter levering. Han skumlegger gulv, tak, vifter, vegger, og vann- og fórlinjer og er nøye med sprekker, ventiler, sluser og birom.

Alle vannlinjer desinfiseres med Cid2000. Han kjører nivået på fullt, gjennomspylar, tapper og lukker utløp. Vannlinjene står tomme til kvelden før kyllingene ankommer for å sikre friskt, rent vann til de nyklekkede fuglene.

Osvald bruker befuktingsanlegget til desinfeksjon og spylar birom og sprekker langs gulvet i kyllinghuset manuelt med ryggspøyte. Viftene går slik at alt blir desinfisert. Han skrur opp varmen og tørker huset minst fem dager før kyllingene kommer i hus.

FOKUS PÅ FASEFØRING

For å få fart på vannopptaket legger Osvald papir under to vannlinjer i hver avdeling når kyllingene ankommer. Lyden i papiret skaper aktivitet og får kyllingen til å drikke og spise fra dag én.

-Drikker de godt, spiser de godt også. Kyllingen spiser faktisk mer de to-tre første timene enn de gjør det neste døgnet, forteller Osvald, som også gir kråsteinn fra dag 4 til 8. Han fører på papir fire ganger daglig og kjører i tillegg «kick-off» på forskåler. Skålene heves etter dag 3-4 slik at «kickoff»/ overfyllingsfunksjon lukkes. Overfylt for som ligger på gulv spiser kyllingene opp. Han fjerner svake, døde dyr raskest mulig ut fra hensyn til smittepress og dyrevelferd.

På kontrollsiden kjører han faseføring med Toppkylling 1, 2 og 3, og sørger for gradvis overgang mellom førtypene. Kyllingene spiser rent minst 1-2 ganger i døgnet for å skjerpe appetitten.

-Jeg har mer fokus på føropptak enn vektøkning. Det skal helst være en utvikling hver dag. Om føropptaket ikke er som forventet, justerer jeg lys eller temperatur og er mer tilstede i huset, sier han.

KLIMA OG STRØ SIKRER TRIVSEL OG TILVEKST

Klima og miljø er viktig for å skape trivsel i kyllinghuset og sikre stabil tilvekst. Gulvet holder en temperatur på 32 grader ved innsett, og økes gradvis mot 35 grader frem til dag 25. Gulvvarmen har god effekt på strø-kvaliteten.

-Lavere temperatur i rommet gir bra luft og stimulerer til føropptak. Det gir mindre utfordringer med strø, sier Osvald.

Fin spon legges ut dagen før ankomst. Osvald begynner tidlig å «slite sko», og sparker jevnlig i strøet langs vannlinjene. Han etterfyller normalt ikke strø i huset, men går en ny rute og sparker i strøet hver eneste dag. Da gjør kyllingene det samme, og skaper aktivitet og luft i strøet. Sirkulasjonsviftene på varmeovner står også alltid på i huset, selv i perioder uten varmetilførsel.

-God sirkulasjon, miljø og trivsel er nøkkelen til høy tilvekst, sier Osvald.

Eldre hus uten gulvvarme har andre utfordringer med strø, og det er derfor viktig å varme opp huset tidlig. I gamlehuset begynner sønnene tidlig å vende og blande i tørr strø. Resultatene er helt på høyde med Osvalds produksjon. Siste innsett oppnådde en slaktevekt på 1586 gram på 34 dager med 2 i tråputer. Innsettet før var også godt over 1500 gram med 0 i tråputer.

-Om du begynner tidlig nok er det fullt mulig å lykkes i eldre hus. Det er viktig å legge ned arbeid i strø og miljø før problemer oppstår, understreker Osvald. ||

Har du spørsmål ta kontakt:

Sigurd Norland, Salgsleder
Mob: 982 61 263 | Epost: sigurd.norland@fiska.no

Marcus Søyland, Optimerer og rådgiver kylling
Mob: 988 26 717 | Epost: marcus@fiska.no

Kari Borg, Kraftfôrkonulent Flisa
Mob: 979 91 710 | Epost: kari@flisamolle.no

Slik blir vann en sikker vei til bedre dyrehelse

Annelise Svindland og Tone Runhild Skadsem

Thomas Soyland

De fleste er opptatt av hvor mye smågrisen drikker, men få sjekker kvaliteten på vannet de serverer. Med bakterie-bonanza i karet er sykdomsfaren formidabel.

Vann er et grunnleggende behov for alle levende skapninger, inkludert griser, og mengden og kvaliteten på vannet kan påvirke den fysiologiske og mentale statusen på dyret. Det legges mye vekt på hvor mye vann grisen drikker, hvor mye vann som går tapt og hvilken drikke type som er best, men lite fokus er lagt på kvaliteten av det vannet grisen får i seg. For å undersøke nærmere hvilken effekt vannkvalitet har på grisen ble det tatt vannprøver fra 10 ulike smågris produsenter rundt omkring på Vestlandet. Disse prøvene ble sammenlignet med forekomsten av diare og andre problemer.

VANNBEHOV

Smågris trenger rundt 7-10 liter vann per dag. Vannbehovet er påvirket av dyrets fysiologiske status, fôring, miljø faktorer og kvaliteten på vannet. Dersom en gris er syk, for eksempel i sammenheng med diare, behøver den mer tilgang på vann. En viktig faktor som påvirker vanninntaket er vann hastigheten. Anbefalt hastighet for smågris er 1-2 liter/minutt. Dersom vannhastigheten er for lav, kan dette føre til at grisen ikke får i seg den nødvendige mengden vann.

VANNKILDER

Antall vannkilder per bingje er også et viktig punkt når det kommer til vannforsyning. For drikkenipler er det anbefalt å ha 5 gris/nippel, mens for drikkekar er anbefalingen 10 gris/drikkekar. Konflikter kan oppstå rundt drikke kilder der tilgangen er begrenset, samtidig som det kan føre til vannmangel for den svakeste grisen.

VANNKVALITET

Vannet grisen drikker skal være av god kvalitet. Vann kan inneholde tarmbakterier og andre patogen som oppstår når avføring kontaminerer drikkekilden. Slike bakterier kan forårsake sykdom i form av diare. Gris er spesielt utsatt for sykdom rundt avvenning og det er derfor spesielt viktig at de blir utsatt for minst mulig smittepress i denne perioden.

VANNPRØVE

Som del av dette prosjektet ble det tatt vannprøver fra 10 ulike smågris produsenter. Fiskå Mølle sponset vannprøvene fra Fiskå produsenter, mens noen bønder betalte prøvene frivillig selv. Prøvene ble tatt fra drikke nippel

eller drikkekar i smågrisavdelingen. Prøveresultatene viste at det var avføringskontaminering av alle drikkekilder der det var smågris til stede. En kunne se sammenhenger mellom tettheten av gris med mengde kontaminering. Det vil si at der det var mye gris i en bingje var antall tarmbakterier i vannet høyere sammenlignet med binger med mindre gris. Drikke nipler hadde gjennomsnittlig mindre kontaminering enn drikkekar, som nok er grunnet oppsamlingen av avføring og fôrrester som ofte skjer i et drikkekar. I alle besetninger ble det observert diare i få eller flere binger. Med unntak av gård 6 og 10, ble det brukt forebyggende tiltak til avvenningsdiare i form av sink eller avvenningstovr. Ut fra resultatene kan enn ikke utelukke en sammenheng mellom vannkvalitet og forekomst av diare. ||

	Prøve tatt fra	Kimtall (cfu/mL)	Koliforme (MPN/100mL)	E.coli (MPN/100mL)
Gård 1	Nippel	>3000	9	4
Gård 2	Drikkekar Vannrør	>3000 >3000	>200 <1	>200 <1
Gård 3	Drikkekar	>3000	>200	160
Gård 4	Nippel Kran	>3000 75	>200 1	48 <1
Gård 5	Nippel Tom bingje	>300 >300	>200 <1	>200 <1
Gård 6	Drikkekar	>3000	>200	>200
Gård 7	Drikkekar	>3000	>200	>200
Gård 8	Nippel	>3000	48	29
Gård 9	Drikkekar	>3000	>200	>200
Gård 10	Nippel	>3000	78	15

Tabell 1: Resultat fra vannprøvene tatt i de ulike gårdene

4 TILTAK SOM FORBEDRER VANNKVALITETEN

- Vask drikkekar daglig med for eksempel en oppvaskbørste. Fjerning av synleg skitt og slimlag er viktig.
- Forsøk daglig/ukentlig renhold av drikkenipler med egnet utstyr.
- Demonter drikkenipler minst engang i året, gjerne oftere. Rensk innholdet og sila.
- Kontroller vannmengde i alle nipler jevnlig.

HVA KAN FISKÅ HJELPE MED?

- Nye vannprøver etter nye besetningsrutiner for renhold
- Oppfølging av diare problemer

Kontakt Tone Runhild Skadsem for spørsmål:

Tlf: 915 50 159
Epost: tone_runhild@hotmail.com

Moderat eggvekt

- nøkkelen til god befrøring, lav klinkandel og godt økonomisk utbytte

 Arnulf Fjermedal, fagansvar svin og fjørfe

 Thomas Søyland

Den beste måten å oppnå høy total eggmasse pr innsatt høne er å oppnå høy verpeprosent og moderat eggvekt. Med riktig føring kan du legge forholdene til rette og sikre et godt økonomisk resultat.

Høy eggmasse pr. innsatt høne er avgjørende for en effektiv eggproduksjon. Erfaringer fra praksis og forsøk viser at du får høy total eggmasse når du legger forholdene til rette for høy verpeprosent og moderat eggvekt.

Moderate eggvekter etter 50 ukers alder vil gi et bedre totalresultat fordi høna ikke sliter seg helt ut og fordi den legger mange egg med tykkere skall.

EGGPRODUKSJONEN

Ei høne har 24-28 timers produksjonssyklus (avhengig av rase og alder). Etter oppverpingsfasen (som begynner ved 19 ukers alder), med ujevn egglegging, vil eggleggingen nå bli mer stabil og jevn. Under påvirkning av blant annet lys og hormoner, vil ei høne i topp produksjon og under helt optimale forhold legge opp mot ett egg i døgnet. Flere faktorer kan imidlertid forstyrre denne

døgnsyklusen, bl.a. lys type (farge), lysstyrke (lux) og daglengde (antall timer lys).

Hybrid firmaene har derfor utarbeidet lysmanualer som er basert på mange og systematiske forsøk. Manualen bør følges i detalj. Lysstimulans er med andre ord svært viktig for hønas hormonproduksjon som igjen er av stor betydning for normal egg- og skalldannelse. Andre forhold som kan forstyrre hormonproduksjonen og svekke hønas helsetilstand er mangementet (bl.a. renhold, ventilasjon, temperatur, vannkvalitet o.a.) og kvaliteten på føret.

Høna legger egg i en periode på i overkant av 50 uker. Etter denne perioden, vil verpehyppigheten avta noe, høna vil miste fjær (begynnende myting), mens eggstørrelsen øker. Dette henger sammen med at leveren fortsetter å produsere like mye plommestoff som tidligere. Dermed vil plomme mengden øke sammen med selve egget. >>

Høy total eggmasse (et produkt av verpeprosent og eggvekt) per innsatt høne er viktig for et godt økonomisk utbytte.

TILFØRSEL AV KALK

Høna bidrar med 2 gram kalsium til egget, uansett størrelse. Ett gram kan høna hente ut fra skjelettet, medullærbeinet (Mavromicalis, 2016). Resten må hentes fra kraftfôret. Små og lettere egg vil logisk nok oppnå et tykkere skall enn tyngre og større egg. Tykkere skall gir mer robuste egg med lavere klink.

FETT

Som figur 1 viser er det først og fremst den langkjedete fettsyren linolsyre (som bl.a kommer fra soyaolje) som kan bremse eggvekten. De andre faktorene som er nevnt i figur 1 har enten negative konsekvenser for atferd eller produksjonen. Grafen i figur 3 viser et resultatet fra et forsøk (Gerrelfs, 2010) som viser at redusert innhold av linolsyre evner å bremse økningen i eggvekt frem til ca 50 ukers alder. Etter denne alderen vil virkningen av redusert linolsyre avta.

BREMS ØKNING I EGGVEKT MED TOPPVERPER «PENSJON»

Toppverper sortimentet er designet for å gi en høy verpeprosent og en moderat økning i eggvekt. Ved overgang fra Toppverper Pluss til Toppverper 1,

begynner vi å flate ut vektkurven for egg allerede ved ca 25 ukers alder eller 58 g eggvekt.

Toppverper «Pensjon» er et konsentrert fôr beregnet på høy produksjon, men med fokus på å dempe økning i eggvekt. Fôret inneholder redusert mengde linolsyre.

Ei høne i frittgående systemer (aviar) legger i dag ett egg på 64 g ved omkring 41 ukers alder, mens høner i miljøbur når 64 g noe tidligere (36-37 ukers alder) – Norturas eggkontroll, 2016. Det er imidlertid stor variasjon mellom flokkene. Dersom økningen i eggvekt skjer tidligere enn dette, vil Toppverper «Pensjon» kunne dempe og i noen tilfeller sågar senke eggvekten – jfr Figur 4. Dette er resultater fra en kommersiell flokk i 2016, hvor flokkens gjennomsnittlige eggvekt falt fra uke 42 og frem til uke 47.

GOD BEFJÆRING

Dersom høna klarer å «fylle på» næring tilsvarende det som tas ut i produksjon og vedlikehold, vil fjærdrakten holde seg bedre. En god fjærdrakt vil sørge for et balansert fôropptak. Moderat eggvekt bidrar for et moderat uttak av næring som høna evner å etterfylle. ||

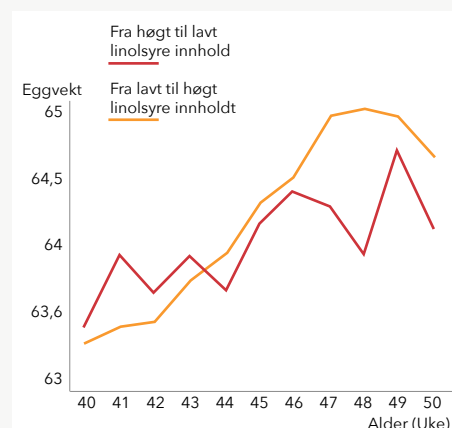
Faktorer	Beskrivelse	Konsekvens
Lys intensitet (lux)	Økt lysintensitet i huset gir redusert eggvekt (Lesson, 2012)	Økt aktivitet i hønsehuset. økt fôropptak, fare for aggressiv atferd
Temperatur i huset	Økt temp i huset reduserer eggvekten 0,4g pr grad C > 25 grader C (Lesson, 2012)	Redusert fôropptak grunnet lavere vedlikeholdsbehov, stress, fare for aggressiv atferd
Flokkvariasjon	2,5 g avvik med samme fôr og management og hus og hybrid (Lohmann, 30 flokker, Lohmann Brun, identisk genetikk)	
Linolsyre, C18:2	Bremser eggvekt ved redusert linolsyre nivå frem mot 50 ukers alder ved samme energi- og protein (Garrelfs, 2010)	
Økt kroppsvekt	+100g kroppsvekt - +3,5g fôr/dag +1,2g pr egg (Lesson, 2012)	Slanking av høna ved redusert proteinforsyning kan gi redusert totalproduksjon

Figur 1: Faktorer som påvirker egg størrelse

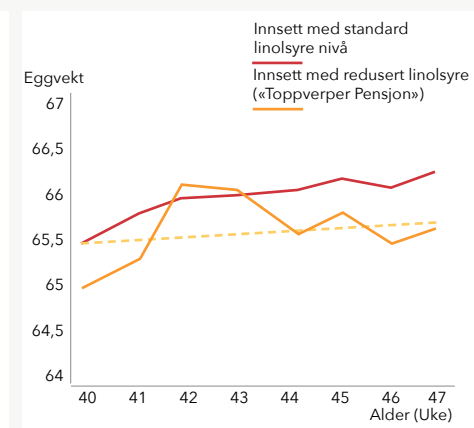

Uker	Linolsyre innhold i fôr				Diff.
	1,4%		2,4%		
	Verpe %	Egg str	Verpe %	Egg str	
20	15	40.8	13	42.5	+ 1.7
25	93	52.7	95	54.6	+ 1.9
30	93	58.0	94	59.7	+ 1.7
35	94	61.3	96	62.8	+ 1.5
40	95	62.1	96	63.8	+ 1.7
44	95	62.1	95	64.2	+ 2.1

Figur 2: Linolsyre har dokumentert effekt på eggvekt (Kilde: Lohmann).

Figur 3: Linolsyre og eggvekt - fra ca 46 - 50 uker (kilde Garrelfs 2010)

Figur 4: Figuren viser effekt av «Pensjon» i en flokk med høy eggvekt

DU KAN PÅVIRKE EGGSTØRRELSEN OG SKALLKVALITETEN:

1. Bruk *Toppverper Pluss* frem til 25 ukers alder eller 58 g eggvekt
2. Flate ut økning i eggvekt med å fase inn *Toppverper 1* ved 25 ukers alder eller 58 g eggvekt
3. Ved 113 g (miljøbur) - 115 g (aviar) daglig fôropptak og 64 g eggvekt og normal eggmasse, vurder overgang til *Toppverper 2*
4. Ved unormal sterk økning i eggvekt, vurder *Toppverper «Pensjon»* frem til 50 ukers alder
5. Sørg for god ventilasjon for å hindre stress og fjærplukking
6. Kalde hus (<20 grader) gjør at høna spiser mer og legger på seg - tyngre egg
7. *Følg lysmanualen*: For sterkt lys gir overstimulans og øker faren for fjærplukking
8. *For mange lystimer i døgnet*: Kan føre til overstimulans og øker faren for fjærplukking
9. Sørg for nok og tørt strø - det gir sysselsetting og reduserer faren for fjærplukking

Slik får du høgare tilvekst på kalv

Kalv som kun drikk mjølk blir blodfattig etter nokre veker, og får symptom på ulike mangelsjukdomar. Nå kan du løyse denne utfordringa med **Denkacare Heilmjølktilsetning**.

Kjell-Rune Vik, Produksjef drøvtyggarfôr Thomas Søyland

HEILMJØLK DEKKER IKKJE BEHOVET

Gradvis redusert tilvekst, svakare immunforsvar og høgare dødelegheit er eit resultat av einsarta fôring. Mjølkk frå kua dekkjer ikkje behovet til kalven på fleire område.

Figur 1 viser at kalven sitt behov for fleire sporstoff og vitamin er langt større enn tilførselen frå heilmjølkk. Etter eit par veker med heilmjølkkfôring vil kalven få altfor lite jern, mangan, kobolt, vitamin A, D og E.

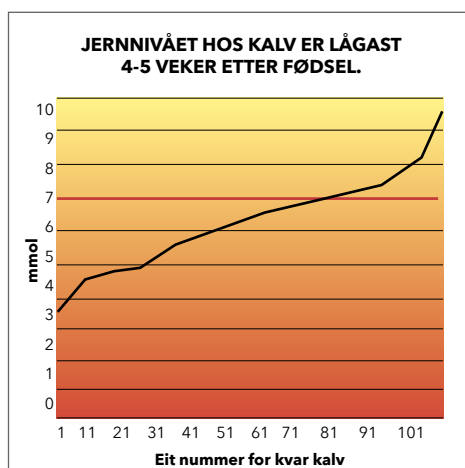
JERNMANGEL HEMMAR TILVEKST

Årsaken til jernmangel skuldast delvis lite jern i blodet frå fødselen av, samt avgrensa evne til å ta opp jern frå mjølkk. Vidare er innhaldet av jern i kumjølkk veldig lågt, og vil ikkje dekke kalven sitt behov. Dette hemmar tilveksten.

I Holland er det derfor vanleg å ta blodprøver frå alle kalvar, og gje dei med påvist anemi ein injeksjon med jern. Nye forsøk tyder imidlertid på betre respons av å føre kalvane med utvalde jernpreparat som Denkacare Heilmjølkktilsetning.

SYMPTOM

Kalvar med svært lågt hemoglobinnivå har typisk bleik snute og kan lett behandlast. Mange har derimot skjult anemi, noko som ikkje kan påvisast utan blodprøver.

FIGUR 2: Røde blodceller inneheld hemoglobin som inneheld jern. Optimalt nivå er 7 mmol/l. Figuren viser hemoglobinnivået frå 109 kalvar, 14 dagar etter fødsel. Vi ser at storparten har mindre hemoglobin enn anbefalt nivå, og mange kalvar lir av stor mangel på hemoglobin/jern. Rein anemi reknast når verdien er under 4-5 mmol/l.

Friskare og meir vital kalv med DENKACARE® HEILMJØLKTILSETNING

Høgt innhald jern, vitamin og makromineral gjer at kun 5-10 gram pr liter mjølkk er nok til å halde kalven sunn. Det tilrådest å bruke den lettlyselege tilsetninga ved alle fôringar i heile mjølkkfôringsperioden (frå fødsel til avvenning).

Ved dosering 5 g pr liter vil mjølka få ein pH på 5,9. Ved 10 g pr liter blir pH 5,5.

Mjølkktilsetninga kompletterer heilmjølka på ein perfekt måte. Kalven vil då utnytte heilmjølka betre. Du kan no forlengje mjølkkfôringa om du vil.

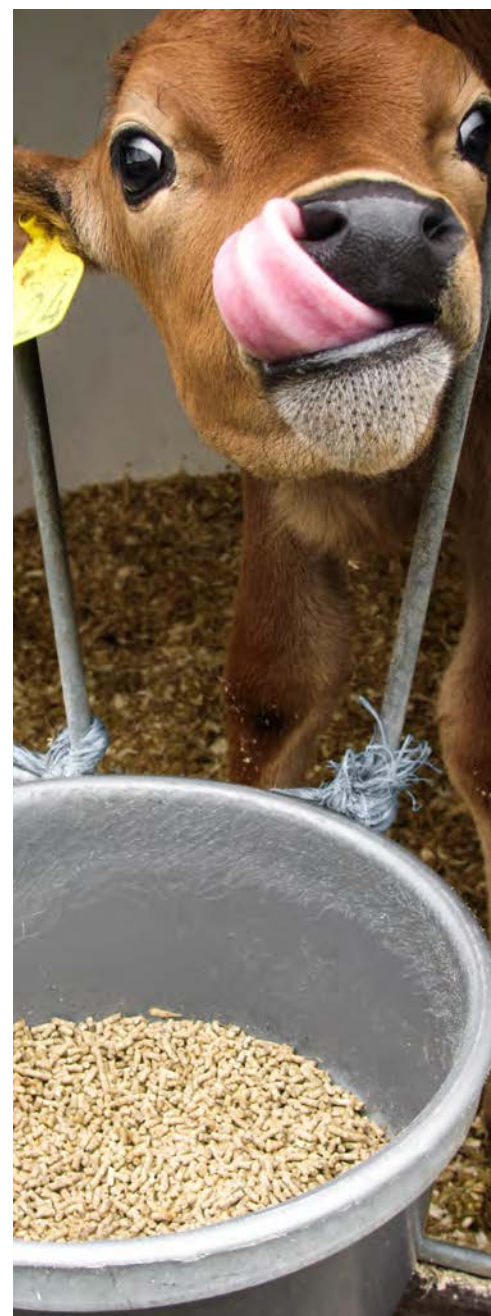
Denkacare Heilmjølkktilsetning kan òg brukast i råmjølka, noko som isolert sett gjer denne sunnare for kalven. Men erfaringsvis vil råmjølka koagulere med det same det tilsetast, noko som er uheldig for stabiliteten.

UNNGÅ JERNMANGEL MED ØKT TILFØRSEL AV

- jern
- mangan
- sink
- kopar
- kobolt
- magnesium
- vitamin
- makromineral

BETRE HALDBARHEIT

Denkacare Heilmjølkktilsetning gjev redusert bakteriel og meir stabil heilmjølkk. Dette gjer det lettare for kalven å koagulere mjølka i løypemagen, noko som ofte er eit problem ved kald eller kjølig servering.

Ny studie om diare hos kalv:

Preparat som effektivt behandlar diare har lenge vore mangelvare. No lanserast Denkacare Vitallin.

Produsenten av Denkamilk har brukt mykje ressursar på å utvikle eit preparat som effektivt førebyggjer og kortar ned tida kalven har diare. I sitt eige forsøksfjøs for kalv, har dei testa kombinasjonar av dei mest lovande midla som hjelper mot diare.

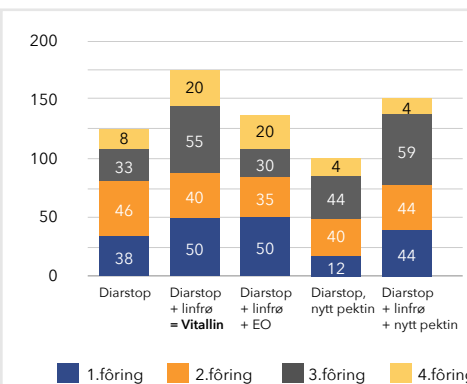
Denkacare Vitallin ga heilt klart best respons.

FRISKARE KALV

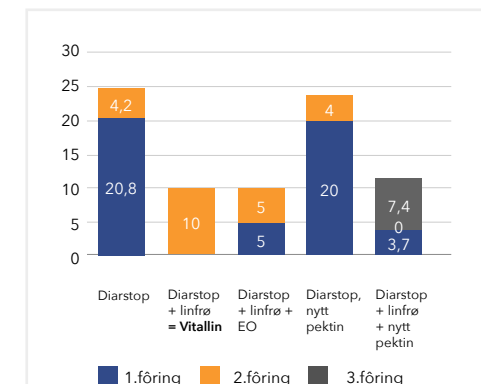
Ei rekke diarehemmande middel var med i forsøket på 960 kalv. Kalvar med diare vart isolerte i grupper og gitt ulike preparat. Middelet vart blanda i mjølka og gitt over 4 fôringar. Det vart gitt ein score for effekt av middelet - pr fôring: negativ effekt, ingen effekt, positiv effekt. Resultatet frå forsøket ser du i figur 1.

REDUSERT BEHOV FOR ANTIBIOTIKA

Forutan reduksjon i diare gav preparatet også positiv effekt med omsyn til antibiotika. Få kalvar i Vitallin-gruppa hadde behov for å bli behandla med antibiotika samanlikna med dei andre gruppene.

Figur 1. % av sjuke kalvar (diare) som fekk positiv effekt av middel, målt pr fôring. Jo høgare score, dess betre effekt av middelet pr fôring.

Figur 2. % av kalvane med diare som likevel måtte behandlast med antibiotika etter fôringane. Jo lågare verdiar, dess mindre bruk av antibiotika.

UNNGÅ DIARE MED TILFØRSEL AV

- pektin
- linfrø
- elektrolyttar
- dekstroser

Linfrø har fleire eigenskapar som er interessante for kalv. Viktigast er høgt innhald av eit unikt planteslim som smørjer tarmslimhinna. Linfrø inneheld også sunne omega-3 fettsyrer.

Spesielle pektinar kalla «Diarstop» hjelper å binde magen. Det finnst mange typar pektin, kun dei mest effektive er valt til Denkacare Vitallin. Elektrolyttane gir kalven optimal pH og væskebalanse ved diare.

Dekstroser gir kalven tilgang på lettfordøyeleg energi.

HØGARE TILVEKST

Gje kalven ein betre start med **DENKACARE® HEILMJØLKTILSETNING**

MED DENKACARE HEILMJØLKTILSETNING FÅR DU

- friskare og meir vital kalv
- sterkare immunforsvar
- lågare dødelegheit
- betre utnytting av heilmjølka
- gir potensiale for lenger heilmjølkkfôring
- høgare tilvekst
- auka lønsemnd

Ring 51 74 33 00 Fiskå Mølle

***“Jeg har prøvd flere fôrleverandører
på jakt etter høyere tilvekst.
De beste resultatene får jeg hos
Fiskå Mølle.”***

*John Harald Johnsen,
Norges mest høytstående slaktegrisprodusent,
3 år på rad*

Hos Fiskå Mølle får du
kraftfôr av aller høyeste kvalitet.
Slik får du en optimal produksjon.

Fiskå Mølle

Tlf: 51 74 33 00 | www.fiska.no